

Notulen

Van
Tsjitske Groen

Onderwerp
INCAH Stakeholderbijeenkomst, 09 februari 2012

Aanwezig

Arne Bosch(Waternet), Ben Immers(BIA), Paul Fortuin(RWS-DVS), Hans Groeneveld (RWS-ZH), Robert Kuik (Tennet), Arno Lammers(Den Haag), Monique Slegers(KvK), Arend Hartman(Deltares), Bert Sman(Deltares), Peter van Thienen (KWR), Bas Wols (KWR), Gerard Dijkema(TUD), Andrew Bollinger(TUD), Piet Rietveld (VU) (later), Martin Adler(VU), Christian Bogmans(VU), Elja Huijbrechts(TNO), Wietske van Kanten-Roos(TNO), Maaïke Snelder(TNO), Nienke Maas(TNO), Adriaan Slob(TNO), Tsjitske Groen(TNO), Lori Tavasszy(TNO) (later).

Afwezig (met kennisgeving)

Els de Wit (I&M)/John van Gent(I&M-DGB), Rik Timens (EL&I), Berco Verhoek (Rotterdam), Wilco Verhagen (Rotterdam)

Opening en voorstelronde

Blok 1: Inleiding

Nienke geeft een presentatie met een korte inleiding op INCAH en de stand van zaken. Ze brengt in herinnering wat we bij de workshop van 18 mei 2011 hebben gedaan en geeft een terugkoppeling wat we binnen INCAH met de input van de stakeholders hebben gedaan. Zie de bijlage voor de presentatie.

Stakeholders: Er bestaat bij de stakeholders behoefte aan meer interactie met de onderzoekers. De stakeholders zouden dit punt ook graag op de agenda van de stuurgroepvergadering van vanmiddag willen zetten. Het gaat om (passieve) beschikbaarheid over resultaten (via website en nieuwsbrief) en (actieve) consultatie bij relevante informatie.

Het gaat daarbij om:

- 1) Het delen van informatie met stakeholders
 - Naar aanleiding van de vorige workshop op 18 mei 2011 waren diverse contacten gelegd tussen het consortium en de stakeholders. Er is behoefte aan frequenter contact.
 - Graag ontvangen de stakeholders een startdocument van INCAH. Het full proposal van januari 2010 is niet meer up to date. Om binnen de scope van INCAH te blijven is er behoefte aan een soort startdocument, waar de resultaten aan gespiegeld kunnen worden. Er is behoefte aan het delen en rondsturen van meer basale stukken.
- 2) Het in het proces betrekken van de stakeholders

Behavioural and Societal Sciences

Van Mourik Broekmanweg 6
2628 XE Delft
Postbus 49
2600 AA Delft

www.tno.nl

T +31 88 866 30 00

F +31 88 866 30 10

infodesk@tno.nl

Datum

09 februari 2012

Onze referentie

INCAH-WS-20120209

E-mail

tsjitske.groen@tno.nl

Doorkiesnummer

+31 88 866 30 98

Datum

09 februari 2012

Onze referentie

INCAH-WS-20120209

Pagina

2/5

- De stakeholders geven aan graag meer in het proces meegenomen te worden. Dit houdt in dat zij graag betrokken willen zijn bij de totstandkoming van de resultaten en de keuzes die gemaakt worden om met het onderzoek wel of niet een bepaald pad in te slaan.
- 3) Consultatie van de stakeholders bij het naar buiten brengen van informatie
- Het gaat erom informatie gedragen naar buiten te brengen. De stakeholders worden graag betrokken bij publicaties. Daarmee kunnen zij ook tijdig aangeven welke informatie eventueel gevoelig is en abstract of generiek gehouden moet worden bij publicatie.
- 4) Het vragen van feedback aan de stakeholders
- Het gaat er bij INCAH om dat er een vertaalslag gemaakt wordt van het wetenschappelijk resultaat naar informatie waar stakeholders iets aan hebben. In dat kader zouden de stakeholders graag feedback geven op het onderzoek. Indien zij een berichtje ontvangen dat er nieuwe stukken op de website zijn geplaatst en wat de betreffende onderwerpen zijn, dan kan een ieder voor zichzelf bepalen of het voor hem/haar relevant is op de website te kijken en te reageren.
- 5) Hetgeen INCAH aan resultaten oplevert.
- De stakeholders geven aan behoefte te hebben aan een boekje ter (brede) verspreiding dat antwoord geeft op de vraag: "Wat heeft 2 jaar INCAH-onderzoek aan interessante inzichten opgeleverd?" Zo'n boekje zou alleen al intern in de organisaties enorm helpen.

Afspraak: Er is 2-maandelijks een WP-leiders overleg, waar een verslag van geschreven wordt. Deze verslagen zullen gedeeld worden bv via nieuwsbrief en op intranet geplaatst zodat iedereen op de hoogte is van wat er speelt.

Blok 2: Presentatie case Botlekgebied (zie bijlagen voor de presentatie)

We hebben als INCAH consortium het Botlekgebied gekozen, omdat daar verschillende typen infrastructuur samen komen en de interactie tussen deze infrastructuren zichtbaar kan worden.

Na iedere presentatie wordt aan de deelnemers gevraagd hun vragen/opmerkingen over deze infrastructuur op een briefje te schrijven, waarover later in de parallele sessies gesproken kan worden.

- *Presentatie Bert Sman over het Botlekgebied (introdunctie)*
In dit gebied komen op een zeer klein oppervlak alle mogelijke infrastructuurele werken samen. Problemen ontstaan meestal door een combinatie van factoren.
- *Presentatie Maaïke Snelder over robuustheid van het wegennetwerk in het Botlekgebied*
Maaïke heeft in beeld gebracht welke gevolgen de afsluiting van de Botlektunnel had op 7 augustus 2008. Er ontstond in het gehele gebied file. De A15 had geen alternatieven, de A20 nog deels. Om 1600 uur werd de

Datum

09 februari 2012

Onze referentie

INCAH-WS-20120209

Pagina

3/5

tunnel afgesloten, om 20 uur stond het nog steeds stil en om 22.30, 45 minuten na de opening van de tunnel begon het verkeer pas weer op gang te komen. De binnenvaart was (voor het goederenvervoer) het enige alternatief, maar het is lastig omschakelen.

Vraag: zijn er data beschikbaar over het gebruik van alternatieven? Welke informatie was beschikbaar? De onbetrouwbaarheid is erger dan het reistijdverlies op zich.

- *Presentatie Andrew Bollinger over agent-based modeling van het elektriciteitsnetwerk*

In dit onderzoek wordt een belangrijke link gelegd tussen de ontwikkeling van infrastructuur en de gebruikerskant ervan.

Vraag: Can you tell something about backup systems for rail and traffic management? Everything needs electricity, how dependent are the systems of electricity? What about cascade effects?

Vraag: Wat is het verschil tussen agent-based modeling en probabilistic planning?

Actiepunt: Andrew zal in een nader gesprek met Robert Kuik dieper ingaan op de vraag wat het verschil is tussen agent-based modeling en probabilistic planning en hoe INCAH Tennet hierbij kan helpen.

- *Presentatie Christian Bogmans over verstoringen op het spoor*

Van het overgrote deel van de verstoringen op het spoor is niet direct een link met de weersomstandigheden te leggen. Het aantal verstoringen die weegerelateerd zijn, is klein. Dat is de conclusie op basis van data van ProRail over verstoringen van de infrastructuur. Hierbij is nog niet gekeken naar gevolgen van verstoringen op het spoor op basis van NS gegevens. De koppeling tussen de ProRail data en de NS gegevens wordt momenteel wel gemaakt, waarna de analyse zal worden uitgebreid.

Kanttekening van de stakeholders: let op dat de metro anders reageert dan het spoor omdat er sprake is van minder wissels en deels overkapping!

Vraag: neem je ook opinie mee? Op de gevolgen van sneeuw wordt door het publiek veel heftiger gereageerd dan op 2 minuten vertraging veroorzaakt door iets anders.

- *Presentatie Bas Wols over drinkwater*

De drinkwaterleidingen in het Botlekgebied zijn van Evidens. Zij zijn niet betrokken bij INCAH en zij zijn heel terughoudend in het verstrekken van informatie over het Botlekgebied omdat dit heel gevoelig ligt.

Vraag: de leidingen in het Botlekgebied lopen voornamelijk naar bedrijven, niet naar consumenten. Heeft dat andere gevolgen?

Antwoord: Voor consumenten zullen de problemen groter zijn. Dit heeft te maken met de diameter van de buisleidingen en de verhouding tussen het oppervlak van de buis en de hoeveelheid water die er doorheen stroomt

Vraag: Hoe groot moet de druk zijn voor failure? Komt dat snel voor?

De laatste jaren worden er gegevens verzameld over verstoringen. Het netwerk is kwetsbaar voor verstoringen op het punt in een leiding waar het ene materiaal overgaat in het andere en op lasverbindingen.

Datum

09 februari 2012

Onze referentie

INCAH-WS-20120209

Pagina

4/5

Lunchpauze

Blok 3: 4 Parallele discussies over aandachtspunten

Zie de bijlage met de digitalisering van de opgeplakte briefjes. Op basis van de op deze briefjes genoemde aandachtspunten hebben tijdens dit blok parallelle discussies plaatsgevonden voor de infrastructuursystemen:

- Weg
- Elektriciteit
- Spoor
- Drinkwater

Bij deze discussies is gevraagd een aandachtspunt van de briefjes uit te kiezen, en hiervoor de volgende vragen te beantwoorden:

- Waardoor wordt het beïnvloed?
- Wat betekent dit voor je adaptatiestrategie en/of beleid?
- Wat betekent dit voor het onderzoek en de producten?
- Welke klimaatinformatie heb je dan nodig?

Blok 4: Plenaire terugkoppeling met belangrijkste conclusies

De vier groepen is gevraagd de discussie van Blok 3 plenair terug te koppelen en uit te werken in een verslag. Zie de verslagen in de bijlage.

Actiepunt: Arend (spoor), Gerard (elektriciteit), Peter (drinkwater) en Nienke (weg) werken het middagformulier digitaal uit en sturen dit naar Tsjitske en Nienke.

Naar aanleiding van de terugkoppeling van het infrastructuursysteem drinkwater is de volgende discussie ontstaan.

Vraag: Wat doe je met andere leidingen (gevaarlijke stoffen leidingen) in de Botlek? Er is veel geheimzinnigheid hieromtrent.

Vraag is dan welke stakeholder hierbij hoort. Dat zou bijvoorbeeld het Havenbedrijf Rotterdam kunnen zijn. Rotterdam zou dit nog eens aan ze voor kunnen leggen in verband met de Botlekproblematiek. Verder weet DCMR misschien welke partijen hierachter zitten en om welke gevaarlijke stoffen/gassen het gaat. Als derde optie wordt genoemd dat Bas Janssen namens Deltalinqs bij de vorige workshop aanwezig was. Hij zou hier misschien ook iets meer van weten.

Let op: bij de vorige workshop in mei werd juist rond het drinkwater vraagstuk de nadruk gelegd op zettingen van leidingen, niet op (behoud van) de waterkwaliteit. Nagaan bij KWR wat de focus is voor INCAH.

Iedereen wordt gevraagd het evaluatieformulier in te vullen terwijl de stuurgroep zich terugtrekt voor de stuurgroepvergadering. Stakeholders en onderzoekers worden uitgenodigd verder kennis te maken en informatie met elkaar uit te wisselen onder het genot van een hapje en een drankje.

Einde van de stakeholderbijeenkomst.

Blok 5a: Stuurgroepvergadering

Datum

09 februari 2012

Onze referentie

INCAH-WS-20120209

Pagina

5/5

(formele afhandeling verslag etc. en procesafspraken hoe om te gaan met opbrengst van de dag)

Blok 5b: Verdere kennismaking en afstemming

tussen stakeholders en onderzoekers: informatie-uitwisseling en borrel

Actielijst:

- 1) Tsjitske werkt het verslag van deze stakeholderbijeenkomst uit en stuurt dit in concept rond.
- 2) Presentaties en verslagen zullen in de bijlage van de notulen worden meegestuurd.
- 3) Tsjitske zorgt dat de stakeholders/stuurgroep toegang krijgen tot intranet.
- 4) Tsjitske zal de website op orde brengen en iedereen op de website attenderen.
- 5) De verslagen van de 2-maandelijke WP-leidersoverleggen zullen gedeeld worden bv via nieuwsbrief en zullen op intranet geplaatst worden zodat iedereen op de hoogte is van wat er speelt.
- 6) Andrew zal in een nader gesprek met Robert Kuik dieper ingaan op de vraag wat het verschil is tussen agent-based modeling en probabilistic planning.
- 7) Arend(spoor), Gerard(elektriciteit), Peter(drinkwater) en Nienke(weg) werken het middagformulier digitaal uit en sturen dit naar Tsjitske en Nienke